

DR. TARI FERENC

A magyar Igazságügyi Minisztérium és az EU-csatlakozás

Különös jelentősége van annak, hogy a konferenciát ebben az időpontban rendezzük meg, hiszen mindannyiunk számára köztudott tény, hogy hazánk 2004. május 1-jétől az Európai Unió tagjává válik.

Az egy évtizede megkezdődött csatlakozási folyamat során az vezérelt bennünket, hogy – a nemzeti érdekek következetes szem előtt tartásával – mind simábbá tegyük a tagállamiságunkhoz vezető utat.

Ebben az időszakban a magyar Igazságügyi Minisztérium kiemelkedő feladata volt a jogharmonizációs program végrehajtása, azaz a magyar jogrendszer közelitése a közösségi joghoz. Az eredményes jogharmonizáció ugyanis a csatlakozás elengedhetetlen feltétele.

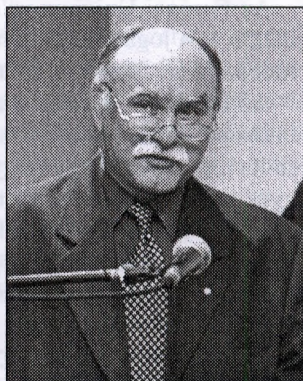
Ez azt jelenti, hogy Magyarországnak a csatlakozástól készen kell állnia a teljes közösségi joganyag alkalmazására. A jogharmonizációs tevékenységgel párhuzamosan végezzük el a közösségi joggal ellentétes belső jogszabályok hatályon kívül helyezését. Ez a deregulációs munka a hazai jogrendszerünk és a közösségi jog közötti kompatibilitás megteremtésének – a jogharmonizáció melletti – másik fontos eszköze.

A csatlakozásra való felkészülés utolsó fázisában – és ez már napjaink feladata – meg kell teremteni a közösségi jogszabályok alkalmazásának technikai és intézményi hátterét. Ez egyrészt a közösségi joganyag – mintegy 80 ezer közlönyoldal – magyar nyelvre való lefordítását jelenti, másrészt azt, hogy biztosítani kell a jogalkalmazók és egyéb érintettek számára is a közösségi jog megismertetését.

Arról sem feledkezhetünk meg, hogy az Igazságügyi Minisztériumunk is részt vesz az ún. Interim Megállapodás végrehajtásából eredő feladatok ellátásában. Az Interim Megállapodás biztosítja, hogy a tagjelölt államok a tagság időpontjáig a tanácsi döntéshozatalban véleményt nyilvánítsanak. A csatlakozási szerződés aláírásától hazánk képviselői ún. aktív megfigyelőként vesznek részt az egyes közösségi intézmények (Tanács, Európai Parlament, tanácsi munkacsoportok) tevékenységében.

Amint már említettem, a csatlakozási folyamatban a jogharmonizáció az igazságügyi tárca kiemelt feladata. E téren – többek között – még további jelentős jogalkotási munkát kell végeznünk.

- az adatvédelmi törvény módosítása,
- a gazdasági társaságokról, a cégnyilvántartásokról és a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepeiről szóló törvények módosítása,

- az új jogalkotási törvény kidolgozása,
- a közbeszerzésekről szóló új törvény előkészítése,
- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőségről szóló törvénytervezet kidolgozása,
- a versenytörvény módosítása,
- az egyes iparjogvédelmi és szerzői jogi törvények módosításáról szóló törvénytervezet előkészítése érdekében.

Az Európai Unióhoz való csatlakozás előkészítése – a jogharmonizáció, a dereguláció és a jogalkotás terén – megfelelő ütemben folyik. A csatlakozás időpontjára rendelkezésre fognak állni a tagállamkénti működésünkhöz szükséges jogi alapok.

Az Európai Unióban a bel- és igazságügyi együttműködés keretében mind jelentősebb azoknak a normáknak a száma, amelyek a büntetőügyekben történő rendőri és igazságügyi együttműködésre vonatkozó szabályokon túlmenően az egyes tagállamok számára már a büntető anyagi és eljárási jogot is érintő rendelkezéseket tartalmaznak. A kerethatározatok és a nemzetközi egyezmények szabályozási tárgykörét megvizsgálva egyértelműen kirajzolódnak az EU prioritásai a közös bel- és igazságügyi együttműködés területén. Ezek az alábbiak:

- az európai közösségek pénzügyi érdekeinek védelme, a pénzmosás elleni fellépés,
- a korrupció elleni küzdelem,
- a szervezett bűnözés elleni fellépés,
- a terrorizmus elleni küzdelem,
- az euro-hamisítással és a nem készpénzjellegű fizetőeszközök hamisításával szembeni védelem,
- új jogintézmény a jogi személyekkel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedések köre,
- igazságügyi együttműködés.

Az uniós jogi normákból mindenekelőtt a büntetőjogot és büntetőeljárási jogot érintő jogharmonizációs kötelezettségeket tartalmazó lényegesebb normákat kívánom kihangsúlyozni, illetve az azokhoz kapcsolódó, már megvalósított magyar jogalkotási feladatokat is.

A jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedések magyar jogrendszerbe történő bevezetéséről a 2001. évi CIV. törvény rendelkezett, erre tekintettel pedig a Btk. intézkedési nemei is [Btk. 70. §. (1) bekezdés 8. pont] kiegészítésre kerültek a „*jogi személlyel szemben alkalmazható intézkedések*” címmel. A külön törvény hatályba lépésének időpontja: az Európai Unióhoz való csatlakozás napja, a törvény tehát jelenleg érvényes, de nem hatályos. A jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló törvény megalkotását egy sor nemzetközi egyezmény (OECD, ENSZ), illetve az Európai Unió következő jogi aktusai tették szükségessé:

A 2001. évi CXXI. törvény átalakította a Btk. 137. §-ának 7. és 8. pontja szerinti bünszövetség, illetve bünszervezet fogalmát, illetve módosította a Btk.

263/C. § szerinti bünszervezetben részvétel tényállását. Ennek indoka az volt, hogy az Európai Unió Tanácsa 1998. december 21-én az Unió tagállamaiban a bűnöző szervezetre vonatkozó rendelkezések közelítése érdekében együttes fellépést fogadott el a bűnöző szervezetben való részvétéről. E módosítás eredményeként a Btk. az Európai Unió együttes fellépésének megfelelően világosan elhatárolja a bünszövetség és a bünszervezet Btk-beli fogalmait, valamint büntetni rendeli a bünszervezetben történő elkövetés előkészületi jellegű cselekményeit (Btk. 263/C.).

A Schengeni Végrehajtási Egyezmény 27. Cikkének 1. pontja szerinti rendelkezésnek megfelelően történt a Btk. 218. §-a szerinti embercsempészség tényállásának átalakítása. A módosítás eredményeképpen embercsempészség miatt büntetendő, aki külföldi személynek segítséget nyújt, vagy kísérletet tesz a segítségnyújtásra, abból a célból, hogy a külföldi ország területét jogsértő módon átlépje, vagy az országban jogsértő módon tartózkodjon.

Az Európai Közösségek Bírósága Statútumának 30. Cikke alapján, a Btk. kiegészítésre került a 249/B. §-a, amely szerint az, aki a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel, továbbá az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsa kötelező határozatával létrehozott nemzetközi büntető bíróság, vagy az Európai Közösségek Bírósága előtt folyamatban lévő eljárás során vagy azzal kapcsolatban követ el hamis tanúzást, vagy hamis vádolást, az ugyanúgy büntetendő, mintha azt a magyar bíróság előtt követte volna el.

Az Európai Unió tagállamainak tisztviselőit és az Európai Közösségek tisztviselőit érintő korrupció elleni küzdelemről szóló egyezmény, valamint további nemzetközi egyezmények (ENSZ, OECD) rendelkezései alapján átalakításra kerültek a Btk. 250-257. §-a szerinti, a közélet tisztasága elleni bűncselekmények tényállásai.

2000. május 29-én az Európai Tanács kerethatározatot bocsátott ki a pénzhamisítással szembeni büntetőjogi és más szankciókkal biztosított védelem erősítéséről, tekintettel az euro bevezetésére. A módosítás a kerethatározat elvárásainak megfelelően alakította át a Btk. pénzhamisításra vonatkozó rendelkezéseit, illetve beiktatta a Btk. 304/A. §-a szerinti pénzhamisítás elősegítése tényállást.

Az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló Egyezmény rendelkezései szükségsszerűvé tették a Btk. kiegészítését „az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek megsértése” tényállással, amely a Btk. 314. §-ába került beiktatásra. E tényállás az Európai Közösségek pénzügyi érdekeit érintő különböző „csalások” elkövetését rendeli büntetni.

Az Európai Unió Tanácsa 2002. június 13-án kerethatározatot adott ki a „terrorizmus elleni küzdelemről” címmel. Erre – valamint további, a terrorizmussal kapcsolatos nemzetközi jogi aktusokra – tekintettel került sor a Btk. 261. §-a szerinti terrorcselekmény tényállásának módosítására. A módosított tényállás – a korábbiakhoz képest – szélesebb körben, a (9) bekezdésben felsorolt bűncselekmények kapcsán terrorcselekményként rendeli büntetni a – meghatározott cél érdekében el-

követett – személy elleni erőszakos, közveszélyt okozó vagy fegyverrel kapcsolatos bűncselekményeket.

Az előzőekben említett kerethatározat rendelkezésére tekintettel a Btk. 262. §-ának tényállása is módosításra került, és a büntetendő cselekmények köre kibővült a vasúti, vízi, közúti tömegközlekedési, vagy tömeges áruszállításra alkalmas jármű kapcsán elkövetett magatartások vonatkozásában.

Az Európai Unió Tanácsa 2001. május 28-án kerethatározatot adott ki „a nem készpénzes fizetőeszközök hamisítása és az ilyen fizetőeszközökkel elkövetett csalás elleni küzdelemről” címmel. Erre tekintettel vált szükségessé a Btk. 313/B-313/E. §-ainak teljes átalakítása (amelyek korábban a bankkártya-hamisításról rendelkeztek), és a „készpénz-helyettesítő fizetési eszköz” kapcsán megvalósuló bűncselekmények tényállásba foglalása. Az érintett szakaszok a kerethatározat szerint, a nem készpénzfizetési eszközök jóval szélesebb körét részesítik büntetőjogi védelemben, mint a korábbi rendelkezések.

2003. július 1-jén hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló új törvényünk. E törvény rendelkezéseit már évekkel ezelőtt szerettük volna alkalmazni, de ez a törekvés, mondhatni, áldozatul esett a korábbi kormányzat eltérő büntető anyagi jogi és eljárásjogi filozófiájának. Ezek kritikájától most eltekintek, de szeretnék pár új jogintézményt példaként – ha nem is fontossági sorrendben – megemlíteni:

A sértett meghatározott esetekben magánvádlóként léphet fel, ha az ügyész vagy a nyomozó hatóság a feljelentést elutasította, vagy a nyomozást megszüntette, illetőleg az ügyész a vádemelést részben mellőzte, továbbá ha az ügyész a vádat elejtette.

Bevezetésre került az óvadék jogintézménye is. Ennek megfelelően a bíróság meghatározott esetben a terhelt előzetes letartóztatásának elrendelését mellőzheti, és az elrendelt előzetes letartóztatást megszüntetheti, ha a bűncselekményre és a személyi körülményekre tekintettel az eljárási cselekményeknél a terhelt megjelenését az óvadék letétele valószínűvé teszi. Óvadékot a terhelt vagy helyette más ajánlhat fel, és tehet le. A bíróság az óvadék elfogadását kimondó határozatában az óvadék összegét is figyelemmel határozza meg. Az óvadék elfogadásával egyidejűleg a bíróság lakhelyelhagyási tilalmat, házi őrizetet, valamint a terhelt úti okmányának elvételét is elrendelheti. A bíróság által jogerősen elfogadott óvadékot a bíróságon készpénzben kell letenni, ennek megtörténte után a fogva lévő terheltet haladéktalanul szabadon kell bocsátani. Az óvadék mellett szabadlábbon hagyott, illetőleg szabadlábba helyezett terhelt előzetes letartóztatását a meghatározott esetekben bíróság elrendelheti. A törvény meghatározza azokat az eseteket is, amikor az óvadékot letevő visszakaphatja az óvadék összegét.

Új rendelkezés az is, hogy a vádirat benyújtása előtt a bíróság feladatait első fokon a megyei bíróság elnöke által kijelölt bíró, a nyomozási bíró látja el. A nyomozási bíró dönt például a vádirat benyújtása előtt a bíróság hatáskörébe tartozó kényszerintézkedésekkel, az elmeállapot megfigyelésével kapcsolatos indítványokról, valamint a titkos adatszerzés engedélyezéséről és megszüntetéséről.

Ugyancsak a nyomozási bíró hatáskörébe tartozik a nyomozás megszüntetését követően a nyomozás folytatásának elrendelése, az ügyész indítványára a tanú különösen védetté nyilvánítása, a különböző panaszok elbírálása. A nyomozási bíró a vádirat benyújtása előtt az ügyész indítványára kihallgatja a különösen védett tanút és azt a tanút, aki az életét közvetlenül veszélyeztető állapotban van.

Elenyésző kivétellel megszűnik a Legfelsőbb Bíróságon a másodfokú döntések meghozatala, ezt a hatáskört az újonnan létrejövő – egyelőre a fővárosban, Pécsen és Szegeden kialakított – ítéletábrák veszik át. Ezen túl a Legfelsőbb Bíróság kiemelt feladata a jogegységi eljárások lefolytatása lesz. Ezekre főként akkor kerülhet sor, ha a joggyakorlat továbbfejlesztése vagy az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében elvi kérdésben jogegységi határozat meghozatala szükséges.

Ugyancsak az új büntetőeljárási törvény szól arról, hogy főszabályként az előzetes letartóztatást – felnőtt korúak esetében – büntetés-végrehajtási intézetben kell végrehajtani. Hozzáteszem, hogy ez a rendelkezés 2005. január 1-jén fog csak hatályba lépni, ami érthető is a jelenlegi zsúfolt börtönviszonyok ismeretében.

A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról szóló – 2003. október 20-án – elfogadott országgyűlési határozat értelmében a Kormánynak 2003. december 31-éig el kell készíteni az erre vonatkozó részletes cselekvési programot. Az Igazságügyi Minisztériumban elkészült a cselekvési program koncepciójának tervezete, amely célként jelöli meg egy olyan szervezeti és finanszírozási rendszer kialakítását, amelynek segítségével mérsékelni lehet az áldozattá válás esélyét, növelni lehet az egész közösség biztonságát. Az önkormányzatoknak – a helyi rendőrséggel együttműködve – aktív szerepet kell vállalniuk a helyi közösség biztonságát szolgáló tervek elkészítésében. A bűnmegelőzés anyagi alapjainak létrehozásakor – az állami költségvetési összegeken felül – számítani lehet a gazdasági szereplők és más nem állami szervek által hozzájárulásra is, ha a bűnmegelőzésben különösen érdekeltté tehető. Az országgyűlési határozat után kerülhet sor a bűnmegelőzésről szóló törvény megalkotására.

A szabadságelvonással nem járó büntetések hatékonyabb alkalmazását segítik elő a pártfogó felügyelő rendszer reformját jelentő – ugyancsak július 1-jén hatályba lépett – jogszabályok. A megújítás célja a bűnelkövetőben és annak életkörülményeiben, környezetében rejlő bűnisméltésre vezető kockázatok csökkentése. A jövőben nagyobb szerep hárul a pártfogó felügyelőre a büntető igazságszolgáltatás vádemelési és ítélkezési szakaszában. Hangsúlyosabbá válik a büntetés-végrehajtási intézetekben végzett pártfogói munka és a szabadulást követő utógondozás. A közérdekű munka végrehajtása során a pártfogónak hatékonyabban kell közreműködnie az elítélt munkahelyének kijelölésében és a végrehajtás ellenőrzésében.

A pártfogó felügyelők jövőbeni tevékenységei közül megkülönböztetett figyelmet érdemel a sértettekkel, a sértettekért végzett munka. Várhatóan jelentős számban kerül majd arra sor, hogy az ügyész – a vádemelés elhalasztás keretében – magatartási szabályként írja elő, hogy az elkövető a sértett számára okozott kárt részben vagy egészben térítse meg, illetőleg más módon tegye jóvá. Ennek előké-

szítése során a pártfogó véleményt készíti az ügyész részére, amelyben tájékoztatást ad arról, hogy az elkövető hajlandó-e a jóvátételre, valamint arról is, hogy a sértett kész-e ezt elfogadni. A pártfogó feladata lesz a jóvátételi folyamat ellenőrzése is.

Mindezekből kitűnik, hogy az új szakmai koncepció a hagyományos pártfogói tevékenység hatékonyabbá tétele mellett a feladatkör bővítését is magában foglalja.

A pártfogói rendszer átalakításával a fiatalok és a felnőtt korúak pártfogó felügyeletének ellátására – a jelenlegi megosztottság helyett – az igazságügyi tárca irányítása alá tartozó, egységes szervezet jött létre. Az országos hivatal és a megyei hivatalok felállításával épül ki a pártfogó felügyelői szolgálat intézményi hálózata. A jövő évtől a pártfogói létszám jelentős bővítése várható.

Az Európai Unióban a tagállamok büntetés-végrehajtási rendszerének jogi szabályozása az egyes államok belső jogrendszerének része. Így tehát bár nincs a tagállamokra kötelező uniós szabályozás, de már 1987-ben létrejött az Európai Börtön szabályokat tartalmazó ajánlás. Az ebben foglaltakat is figyelembe vettük a büntetés-végrehajtásra vonatkozó jogszabályaink módosításakor, különösen az 1993. évi XXXII. törvény megalkotásakor. Ez a büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendeletet (Bv. tvr.) sok tekintetben módosította. Ennek is köszönhető, hogy a nemzetközi szervezetek szerint sincs alapvető elmaradás a büntetés-végrehajtás jogi szabályozottsága terén. Mindez nem jelenti azt, hogy ne lenne további tennivalónk. 2003. második félévében átfogó felülvizsgálatra került a Bv. tvr. Ennek indoka az, hogy a szabályozottság szintje bizonyos esetekben a szükségesnél alacsonyabb, ami alkotmányossági aggályokat vetett fel.

A gyökeres megoldást a közel 25 éves jogszabály helyébe lépő új **büntetés-végrehajtási törvény megalkotása** jelenti majd. Folyamatban vannak az új Büntető Törvénykönyv előkészítő munkái annak érdekében, hogy a kormányzati ciklus végére modern, egységes anyagi büntetőjogi kódex szülessen. Ennek rendelkezéseivel kell majd igazítani a büntetés-végrehajtási törvényt is. A két jogszabály előkészítését – a törvényhozási tárgyak összefüggése miatt – indokolt összehangolni. A kormányprogram célul tűzi ki olyan büntetés-végrehajtási jog kialakítását, amely civilizált büntetés-végrehajtást, az emberi jogok egyértelmű szabályozását és a személyiségi jogok hatékony védelmét jelenti. A szabályozás továbbfejlesztésekor figyelemmel kell lenni az Európa Tanács és bizottságainak ajánlására is.

A Bv. tvr. felülvizsgálata során (a beérkezett vélemények ismeretében) egyértelművé vált azonban, hogy módosítás helyett új törvény megalkotása indokolt, hiszen olyan **koncepcionális változások szükségesek**, amelyek jelentőségüknél fogva csak új törvény keretében valósíthatók meg. (Az új Bv. törvény megalkotása több törvény módosítását, és az alacsonyabb szintű jogszabályok újraalkotását teszi szükségessé.)

1. A SZABÁLYOZÁS FŐBB ELVI KÉRDÉSEI

- a Bv. tvr. elavult szabályait mindenképpen összhangba kell hozni a Btk-val és a Be-vel;
- eldöntendő kérdés, hogy az új törvény csak a Be. és a Btk-hoz kapcsolódó szankciók, illetve kényszerintézkedések végrehajtására terjedjen-e ki, vagy az szabályozza a szabálysértési elzárás végrehajtását és az idegenrendészeti őrizetet is;
- érvényesíteni kell a hatalmi ágak megosztásának elvét, a büntetések és intézkedések végrehajtása alapvetően a végrehajtó hatalom kompetenciája (az adminisztratív jellegű feladatok végrehajtására egy IM felügyelete alatt álló önálló hivatal létrehozása);
- a javítóintézetek feletti felügyeleti jogkör tekintetében szükséges az IM szerepének erősítése;
- az új Bv. törvény alapelveiben tükröződniük kell az alkotmányos jogoknak és alapelveknek. A szabályozás a progresszivitás alapelve köré kell, hogy rendeződjön;
- a tvr-nek a korábnál dominánsabban kell védenie az áldozatok jogait (EU Tanácsnak „Az áldozatok helyzetéről a büntetőeljárásokban” c. kerethatározata);
- speciális végrehajtási szankciók a külföldiekkel szemben kiszabott szankciók érvényesítése érdekében;
- az új Bv. tvr. hatálya lépésének időpontja 2005. január 1.

2. A FŐBÜNTETÉSEK VÉGREHAJTÁSA

a./ A határozott ideig tartó szabadságvesztés végrehajtása

A büntetés célja az új törvényben is annak elősegítése, hogy az elítélt szabadulása után integrálódjon a társadalomban, és tartózkodjék újabb bűncselekmény elkövetésétől. E cél eléréséhez a jelenleginél korszerűbb büntetés-végrehajtási alapelvek, hatékonyabb végrehajtási módszerek és eszközök szükségesek.

- **nem kap a bv. szervezet függetlenséget az elítéltek rezsimbe történő besorolására**, a végrehajtás rendjét továbbra is a Btk-ban meghatározottak szerint a bíróság állapítja meg;
- be kell építeni a nemzetközileg elfogadott, **progresszivitást elősegítő bv. alapelveket** (normalizáció elve, nyitottság elve, felelősség elve, az együttműködés elve, az individualizáció elve);
- az elítélt és a bv. között a bírói ítélet alapján büntetés-végrehajtási jogviszony keletkezik – **minden érintkezés csak a jogviszony alapján, a jog által szabályozottan történhet**;
- az elítéltek egyes állampolgári jogai szünetelnek, illetve korlátozottan érvényesülnek, valamint sajátos büntetés-végrehajtási jogok és kötelezettségek alanyaivá válnak;
- a progresszív végrehajtás elvének megfelelően **meg kell teremteni a differenciált végrehajtás feltételeit**, a fokozaton belül általános, szigorúbb és enyhébb szabályokat kell kialakítani (9 végrehajtási mód);

- a kényszerítő eszközök alkalmazását törvény tartalmazza (1995. évi CVII. tv.), a **biztonsági intézkedéseket azonban csak miniszteri rendelet (6/1996.) szabályozza, indokolt ezek törvényi szintűre emelése;**
- a **különbéle foglalkoztatási programok széles skáláját kell biztosítani;**
- a fogvatartottak részére adható jutalmakat nem szüksége bővíteni, azonban **bővíteni szükséges a fenyítési nemeket** (magánelzárás felfüggesztése, illetve meghatározott jutalomfajtáktól történő eltoltás);
- az elítéltet megilleti a munkához való jog, de továbbra is köteles a kijelölt munkát elvégezni. **A munkáltatással összefüggő egyes garanciális jellegű intézkedéseket törvényi szintre kell emelni.** Lényeges elem, hogy a munkáltatás bv. jogviszony keretében történik, nem jön létre munkaviszony, azonban tb. jogviszony keretében megvizsgálandó a nyugdíj keletkeztető idő megállapításának lehetősége;
- **a fogvatartottak ellátásával kapcsolatos szabályokat is törvényi szintre kell emelni,** az egészségügyi ellátással kapcsolatos szabályokat – különösen a betegjogok gyakorlását – az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvénnyel összhangba kell hozni.
- **Külön szabályozás szükséges:**
  - a kisgyermekes női;
  - a kábítószerfüggő, alkoholbeteg;
  - a kóros elmeállapotúvá vált, valamint a korlátozott beszámítási képességű;
  - a HIV pozitív, az AIDS és más fertőző betegségben szenvedő;
  - a tanúvédelem alatt álló;
  - a fokozott őrzés és felügyelet alatt álló;
  - a szervezett bűncselekmények elkövetésében részt vett;
  - a nem magyar állampolgárságú;
  - a közérdekű munkát és a pénzbüntetést szabadságvesztésre átváltotatott büntetést töltő elítéltek szabadságvesztésének végrehajtására.
- **A fiatalkorúak esetében nagyobb figyelmet kell fordítani az életkori sajátosságokból eredő eltérésekre** (biztosítani kell az oktatásban való részvételt, korábban kerülhetnek EVSZ-be, gyakoribb kapcsolattartás, több sport és szabadlevegőn tartózkodás);
- Fiatalkorúaknál **biztosítani kell a lakóhelyhez közelebbi elhelyezést. Fiatalkorúak intézetének minősülhet a más bv. intézetben az e célra elkülönített részleg is;**
- A katonák szabadságvesztésének szabályai megfelelőek, azonban a haderőreform végrehajtása során **azzal kell számolni, hogy a katonai fogház jelenlegi formájában megszűnik.**

b.) Életfogytig tartó szabadságvesztés

A Btk. értelmében csak fegyházban lehet végrehajtani. Megkérdőjeleződnek a korábban ismertetett elvek, és elsősorban a büntetés megtorló jellege érvényesül. A munkáltatás, az elítéltekről történő **gondoskodás az életfogytosok esetében különös jelentőséget kap.**

c.) A közérdekű munka végrehajtása

A végrehajtás során rengeteg nehézség adódik abból, hogy nincs elég munkahely – tekintettel a nemzetközi egyezményekre –, a kényszermunka tilalma miatt a magántulajdonon alapuló gazdálkodó szervezetek nem vonhatók be a tevékenységbe. **Megoldást jelentene, ha a törvény az önkormányzatok, intézmények, munkaügyi központok részére kötelezettségként írná elő a végrehajtásban történő közreműködést, illetve a munkahelyek számára ösztönző megoldásokat kellene bevezetni.**

Az új törvényben rögzítésre kerül, hogy a KÉM. végrehajtásáért felelős szerv az Országos Pártfogói Felügyelői Szolgálat, illetve annak megyei hivatalai.

d.) A pénzbüntetés végrehajtása

A bíróság szerepe a pénzbüntetés kiszabásával megszűnne, annak **végrehajtása a már említett hivatalhoz kerülne.**

3.) A MELLÉKBÜNTETÉSEK VÉGREHAJTÁSA

A legkritikusabb területe a végrehajtásnak, ezért az új bv. törvényben újra kell szabályozni.

4.) AZ INTÉZKEDÉSEK VÉGREHAJTÁSA (kiemelendők az alábbiak)

a.) Kényszergyógykezelés

- Továbbra is az **IMEI hajtja végre;**
- **A szabályozást a már említett módon törvényi szintre kell emelni, azt összhangba kell hozni az egészségügyi tv. rendelkezéseivel.**

b.) Az alkoholisták kényszergyógyítása

- **Kérdéses, hogy a Büntetőjogi Kodifikációs Bizottság az intézkedés hatályát kiterjeszti-e a kábítószer élvező elítéltekre, illetve az elrendeléshez szükséges lesz-e a terhelt beleegyezése.**

c.) A pártfogó felügyelet

- A cél változatlan,
- A tevékenység az intézményi változásokkal új lendületet kapott, de továbbra sem kielégítő a személyi és tárgyi feltételek,
- Az új tv. lehetővé teszi a „közösségi foglalkoztatók” és „közösségi szállások” létesítését, fenntartását.

d.) Javítóintézeti nevelés

- **Az igazságügy-miniszter szakfelügyeleti jogkörét erősíteni szükséges.**

5.) AZ UTÓGONDOZÁS

Cél, hogy a szabadultak számára segítséget nyújtson a társadalomba történő visszailleszkedéshez. Az utógondozást a Pártfogói Felügyelői Szolgálat látja el. Szükséges a civil szervezetekkel történő aktívabb együttműködés

6.) A SZEMÉLYES SZABADSÁG ELVONÁSÁVAL JÁRO

BÜNTETŐELJÁRÁSI KÉNYSZERINTÉZKEDÉSEK

Kiindulás: **az előzetes letartóztatásra önálló szabályozást szükséges alkotni, és a SZV. szabályait csak kiegészítő jelleggel lehet alkalmazni. A fog-**

vatartás rendjét általános és szigorúbb szabályok alkalmazásával kell kialakítani (a rendelkezési jogkör gyakorlójának intézkedésének megfelelően).

Szabályozni kell a Be. 2005. január 1-jével hatályba lépő módosítása következtében, hogy a letartóztatott milyen eljárási rend keretében adható át a rendőrségnek.

7.) A BÍRÓSÁG BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI FELADATAI

A büntetés-végrehajtási bíró eljárásának szabályait nem szükséges jelentősen megváltoztatni. A bv. bíró határozata elleni fellebbezés elbírálása az ítéletábra jogkörébe kerül.

8.) ÜGYÉSZI TÖRVÉNYESSEGI FELÜGYELET

Változtatás nem indokolt.

9.) A BÜNTETÉSEK ÉS INTÉZKEDÉSEK VÉGREHAJTÁSÁNAK SZERVEZETI RENDSZERE

A jelenlegi szabályozás szerint nincs egységes szervezeti rendszer, irányítás és felügyelet. **A büntetések és az intézkedések végrehajtásának szervezése, irányítása alapvetően igazságügyi ágazati feladat.**

A vagyoni jellegű joghátrányok végrehajtására az igazságügyi tárca mellett létre kell hozni egy önálló hivatalt. A mellékbüntetések körében pontosítani kell a végrehajtásért felelős és az ellenőrzést végző szervezetet.

Tisztelt Konferencia!

Igyekeztem rövid áttekintést adni arról, hogy a büntetés-végrehajtáshoz lazábban vagy szorosabban kötődő szakterületekre milyen feladatok várnak a közeljövőben.

Bízom abban, hogy a tanácskozás további részében sok hasznosítható információt kap a hallgatóság, amire garancia a neves előadók sora. Meggyőződésem, hogy a véleménycsere, a szakmai kérdések megvitatása révén könnyebbé válik az előttünk álló nagy feladat végrehajtása, az Európai Unióhoz való csatlakozásunk.